ISC SEMESTER 1 EXAMINATION
SPECIMEN QUESTION PAPER
SANSKRIT

Maximum Marks: 80

Time allowed: One and a half hours

(*Candidates are allowed additional* **15 minutes** *for* **only** *reading the paper*.)

ALL QUESTIONS ARE COMPULSORY

Each question / subpart of a question carries one mark.

Select the correct option for each of the following questions.

SECTION A

Question 1

(A)

(i) क्षीरनिधाविव अस्य विभजनम् ।

(a) क्षीरनिधा + अविव

(b) क्षीरनिधौ + इव

(c) क्षीः + अनिधाविव

(d) क्षीरनिधिव् + इव

(ii) 'हि + अग्नौ' अस्य संयोजनम् ।

(a) ह्यग्नौ

(b) ह्येग्नौ

(c) ह्याग्नौ

(d) हवाग्नौ

(iii) 'परार्थैकफलाः' अस्य विभजनम् ।

(a) परार्थैः + एकफलाः
(b) परः + अर्थफलाः
(c) परार्थै + एकफलाः
(d) परार्थ + एकफलाः

(B)

(i) 'दशाननः' - समस्तपदस्य विग्रहः ।

(a) दश आननानि यस्य सः
(b) दशानि आननानि यस्य सः
(c) दशम् आननं यस्य सः
(d) दश आननाः यस्य सः

(ii) 'आकारसदृशः' अस्य विग्रहपदम् ।

(a) अकारस्य सदृशम्
(b) आकारात् सदृशम्
(c) आकाराय सदृशम्
(d) आकारेण सदृशम्

(iii) 'नीलञ्च तत् उत्पलञ्च' अस्य समस्तपदम् ।

(a) नीलोत्पले
(b) नीलोत्पलम्
(c) नीलोत्पलौ
(d) उत्पलनीलम्

(C)

(i) 'आ + रुह् + तुमुन्' -प्रकृतिप्रत्यययोजनम् ।

(a) आरुह्तुम्
(b) आरोतुम्
(c) आरोढुम्
(d) आरोधुम्

(ii) 'प्राप्तवान्' -प्रकृतिप्रत्यय विभजनम् ।

(a) प्र + आप् +तुमुन्

(b) प्र + आप् + शानच्

(c) प्रा + अप् + ल्यप्

(d) प्र + आप् + क्तवतु

(iii) 'श्रृण्वन्' -इत्यत्र एष प्रत्यय: अस्ति ।

(a) शतृ

(b) शानच्

(c) क्तवतु

(d) तव्यत्

(D)

(i) 'सर्वेण सर्वं न ज्ञायते'- अस्य वाच्यपरिवर्तम् ।

(a) सर्वेण सर्वः न जानन्ति |

(b) सर्व: सर्वं न ज्ञायते |

(c) सर्वः सर्वं न जनाति ।

(d) सर्वः सर्वं न जानन्ति।

(ii) 'अहं पार्वतीपरमेश्वरौ वन्दे'-अस्य वाच्चपरिवर्तनम् ।

(a) मया पार्वातीपरमेश्वरौ वन्द्येते ।

(b) पार्वतीपरमेश्वराभ्यां वन्दे ।

(c) मया पार्वतीपरमेश्वरौ वन्दामहे ।

(d) पार्वतीपरमेश्वरौ वन्दे ।

(iii) ‘बालिकाभि: पाठशाला गभ्यते’- वाच्यपरिवर्तनम्

(a) बालिकाः पाठशालां गम्यते ।

(b) बालिका: पाठशालां गच्छन्ति ।

(c) बालिकाः पाठशालां गमिष्यन्ति ।

(d) बालिकाः पाठशालया गम्यते ।

Question 2

(i) Day after tomorrow My Exam result will be announced.

(a) मम परीक्षाफलितांशा: श्वः प्रकट: भविष्यति।

(b) मम परीक्षाफलितांशः ह्य: प्रकटः अभवत्।

(c) मम परीक्षाफलितांश: परश्वः प्रकटःभविष्यति ।

(d) मम परीक्षा फलितांश: प्रकटः न भविष्यति।

(ii) Everything happens in the world by the grace of Almighty

(a) अस्मिन् प्रपञ्चे सर्वं देवस्य कृपया भवति ।

(b) अस्मिन् प्रपञ्चे सर्वे देवस्य कृपाम् इच्छन्ति ।

(c) अस्मिन् प्रपञ्चे सर्वं देव: एव करोति ।

(d) देवः अस्मिन् प्रपञ्चे सर्वं करोतु ।

(iii) Having read textbook I know many thanks.

(a) अहं पठ्यपुस्तकं पठामि अतः सर्वं जानामि ।

(b) पठ्य पुस्तके सर्वम् अस्ति अत: अहं सर्वं जानामि ।

(c) पठ्यपुस्तकं पठितुम् अहं अनेकान् विषयान् ज्ञातवान्।

(d) पठ्यपुस्तकं पठित्वा अहम् अनेकान् विषयान् अजानम् ।

(iv) महाजनस्य संसर्गः सर्वदा उन्नतिकारकः ।

(a) Great people are always high.

(b) Company of great people is always beneficial.

(c) Company of great people will be pleasant

(d) Company of great people will be appreciated.

(v) प्राज्ञाः छात्राः पठनार्थं ग्रन्थालयम् अगच्छन् ।

(a) Brilliant students will be going to the library to read.

(b) Brilliant students were going to the library to read.

(c) Brilliant students went to the library to read.

(d) Brilliant students are going to the library to read.

(vi) एकदा चाणक्यः नृपस्य चन्द्रगुप्तस्य आस्थानं प्रति आगच्छत् ।

(a) Once Chanakya will meet king Chandragupta in his court.

(b) Chanakya will be meeting king Chandragupta in his court

(c) Once Chanakya came to the court of the king Chandragupta.

(d) Once Chanakya met king Chandragupta in his court.

SECTION - B

Question 3

(A)

(i) अवन्तिषु उज्जयिनी नाम नगरमासीत् ।

(a) The city of Ujjaine was in the state of Avanti.

(b) The city Ujjaine was the capital of Avanti.

(c) Avanti was the queen of state Ujjaine.

(d) capitalty of Avanti was in the state of Ujjaine.

(ii) विलासवती महाकालम् अर्चितुं गता ।

(a) Queen vilasavati went to see the Mahakala .

(b) Queen vilasavati went to kill Mahakala.

(c) Queen vilasavati went to worship Mahakala.

(d) Queen vilasavati went to tell Mahakala.

(iii) अध्ययनानन्तरं तौ पुनः नगरं प्रत्यागतौ ।

(a) Having completed their marriage both return the city.

(b) Having incompleted their education both re-enter the city.

(c) Having completed their education both re-enter the city.

(d) Having completed their tour both enter the city.

(iv) शुकनासस्य आत्मज: वैशम्पायन: ।

(a) The son of Shukanasa was great hunter.

(b) The son of Shukanasa was lost in the forest.

(c) The son of Shukanasa was very poor.

(d) Tha son of Shukanasa was Vaishampayana.

(v) जाबालि: नाम मुनिः कानने प्रति वसति ।

(a) The sage Jabali lived in the forest.

(b) The king Jabali lived in the forest.

(c) The sage Jabali lived in the park.

(d) The sage performed penance.

(vi) एकदा प्रभाते वने मृगया कोलाहलध्वनिरुदचलत् ।

(a) One morning in the forest the flurry of hunters was heard.

(b) One morning in the forest the birds were chirping

(c) One morning in the forest the roaring of the lion was heard.

(d) One morning in the forest the elephants were killed by the lions.

(B)

(i) सर्वदा रक्षणीया सुहृदसवः।

(a) A person should save friend's life always.

(b) A person should save friend's wealth.

(c) A person should save friend's life by all the way.

(d) A person should save friend's gifts given by them.

(ii) स्वस्य अविनयस्य फलम् अनुभूयते ।

(a) It is the fruit of misbehavior.

(b) It is enjoying fruit of it's own politeness.

(c) It is enjoying fruit of it's own impoliteness.

(d) It is the fruit of good deeds.

(iii) तवानेन सह भविष्यति समागमः।

(a) We will definitely meet him

(b) He will definitely meet you.

(c) Definitely you will meet him.

(d) You will surely see him.

(iv) अविद्वज्जनाचरितः एषः मार्गः |

(a) This path is accepted by scholars.

(b) This path is followed by scholars.

(c) This path is praised by scholars.

(d) This path is not followed by scholars.

(v) भवान् स्वाध्यायं कदापि न त्यजतु ।

(a) You should miss self studies

(b) You should not miss self studies

(c) You will not stop the study

(d) You should go to school to study.

(vi) गोसमूहेषु वत्सः मातरं विन्दति ।

(a) Cow recognises his calf.

(b) Calf don't recognise his mother among the herd of cows.

(c) Calf recognises his mother among the herd of cows.

(d) Cow recognises his calf by smell.

Question 4

(A)

(i) सागरम् उडुपेन तरामि ।

(a) I am crossing the ocean by a small boat.

(b) I am swimming the ocean.

(c) I am crossing the ocean by ship.

(d) I will cross the ocean.

(ii) यथापराधदण्डानां रघूणाम् अन्वयं वक्ष्ये ।

(a) I will describe the story of Raghu kings, who are doing crimes

(b) I will describe the story of crime

(c) I will describe the story people, who are giving only punishment.

(d) I will describe the story of Raghu kings, who are giving punishment equivalent to   crime.

(iii) शैशवे विद्याः अभ्यसनीयाः ।

(a) Education should be studied.

(b) Education should be studied in childhood.

(c) Education should be studied in youth.

(d) Education should not be studied in childhood.

(iv) सर्वदा सुवर्णः, लोहेभ्यः अग्नौ शुद्धिम् एति ।

(a) Gold should be purified in fire.

(b) Gold is always pure metal.

(c) Gold is very precious metal in fire.

(d) Gold is always purified in the fire from other metals

(v) दिलीपः क्षीरनिधौ इन्दुः इव आसीत् ।

(a) Dilipa was like a moon, dipped in the Milk Ocean.

(b) Dilipa is like shining Sun in the sky.

(c) Dilipa is king, like moon in the Milk wealth.

(d) Dilipa dipped in the Milk Ocean, so moon is white.

(vi) दिलीपः प्रज्ञया सदृशागमः आसीत् ।

(a) There was no similarity between education and knowledge of Dilipa.

(b) Dilipa's education was more, knowledge was less.

(c) Dilipa's knowledge was equivalent to his education.

(d) Dilipa got knowledge without any education.

(vii) रविः सहस्रगुणम् उत्स्रष्टुम् रसम् आदत्ते ।

(a) Sun receives Rasas to give the gods.

(b) Sun receives water from earth to give more than thousand times.

(c) Sun gives more water more to earth.

(d) Sun gives rasas to earth, taken by him.

(B)

(i) दिलीपस्य पत्नी सुदक्षिणा इति ।

(a) Sudakshina was a wife of Dilipa.

(b) Dilipa arranged Sudakshina’s marriage.

(c) Sudakshina wanted to be wife of Dilipa.

(d) Having become wife of Dilipa, Sudakshina went to Ayodhya.

(ii) राजा पत्न्या सह वसिष्ठाश्रमं गच्छति ।

(a) King went Sage Vasishtha’s hermitage with his wife

(b) King goes Sage Vasishta’s hermitage with wife.

(c) King goes forest with wife to see Vasishta.

(d) Vasishta welcomed Dilipa and Sudakshina.

(iii) दिलीपः प्रजाः पुत्रान् इव पालयति ।

(a) Dilipa abide citizens.

(b) Dilipas sons only citizens.

(c) Dilipa abide citizens like sons.

(d) Citizens were respecting Dilipa like father.

(iv) तौ दम्पती परस्परम् अवलोकयन्तौ आस्ताम् ।

(a) The couple were seeing each other.

(b) The couple were seeing the nature.

(c) The couple enjoyed by seeing sage.

(d) The couple were seeing each other on the chariot.

(v) भूपालः प्रकृतिं दृष्ट्वा मोदते ।

(a) The king becomes happy having seen the lady Prakruthi.

(b) The king became happy having gone to forest.

(c) The king was happy.

(d) The king becomes happy having seen nature.

(vi) सः यज्ञाय गां दुदोह.

(a) He was milking the cow for Yajna.

(b) He took land revenue to perform Yajna.

(c) Cow came to near Yajna.

(d) Cow gave milk to perform Yajna

(vii) सः उर्वीम् एकपुरीम् इव शशास

(a) He ruled the earth with very easily.

(b) He ruled the earth with very difficult.

(c) He ruled the earth like the towns.

(d) He ruled the heaven like the earth.

Question 5 Tick the correct option by referring to the given context.

(A) . "अनाथ परिपालनं हि धर्मः अस्मद्विधानम्"।

(i) एवम् एषः वदति ।

(a) हारीतः

(b) जाबालिः

(c) शुकनासः

(d) इन्द्रधनुः

(ii) अत्र 'शुकशिशुः' एषः ।

(a) बालहकः

(b) वैशम्पायनः

(c) शूद्रकः

(d) मातङ्गः

(iii) एवम् एतान् उद्दिश्य वदति ।

(a) शुकशावकान्

(b) पौरजनान्

(c) सेवकान्

(d) ऋषिकुमारान्

(iv) शुकशिशुम् अस्मात् प्रदेशात् आनयत् ।

(a) शाल्मलीवृक्षात्

(b) अच्छोदसरसः

(c) दण्डकारण्यात्

(d) विदिशानगरात्

(B) **आत्मकर्मक्षमं देहं क्षात्रो धर्म इवाश्रितः "।**

(1) अत्र एतस्य वपुः एवमासीत् ।

(a) रघोः

(b) दिलीपस्य

(c) कालिदासस्य

(d) वसिष्ठस्य

(ii) अत्र आश्रितः धर्मः एषः ।

(a) ब्रह्म

(b) क्षत्रिय

(c) वैश्य

(d) शूद्र

(iii) अत्र एषः अलङ्कारः प्रयुक्तः ।

(a) उपमा

(b) रूपकम्

(c) श्लेषः

(d) उत्प्रेक्षा

(iv) दिलीपस्य वंशस्य नाम एतत् ।

(a) चन्द्रवंशः

(b) मौर्यवंशः

(c) सूर्यवंशः

(d) अग्निवंशः

SECTION- C

Question-6

(i) वेदानां मध्ये प्रणवः इव ________ आसीत् ।

(a) कालिदासः

(b) शुक्रग्रहः

(c) वैवस्वतः मनुः

(d) सूर्यः

(ii) कालिदासः ’राजेन्दुः’ इति _________ कथयति ।

(a) दिलीपम्

(b) शुद्धिमन्तम्

(c) मनुम्

(d) वामनम्

(iv) ’सर्वोन्नतेन आत्मेन’ इत्यत्र आत्माशब्दः _________ प्रयुक्तः।

(a) ’आत्मना’ इत्यर्थे

(b) ’स्वभावेन’ इत्यर्थे

(c) ’देहेन’ इत्यर्थे’

(d) ’जीवेन’ इत्यर्थे

(v) दिलीपः अनातुरः एव __________ अर्जितवान् ।

(a) धर्मम्

(b) शरीरम्

(c) कामम्

(d) अर्थम्

(vi) __________परस्परम् आदान- प्रदानेन भुवनद्वयं दधतु

(a) हरि-हरौ

(b) इन्द्र-अग्नी

(c) दिलीप-इन्द्रौ

(d) दिलीप-वरुणौ

(vii) सर्पदष्टा अङ्गुलीव प्रियोऽपि _________ त्यज्यः ।

(a) मित्रम्

(b) दुष्टः

(c) अमात्यः

(d) स्त्रीजनः

(vii) दिलीपस्य गुणाः ___________ आसन् ।

(a) स्वार्थैकफलाः

(b) निरर्थकफलाः

(c) युद्धार्थैकफलाः

(d) परार्थैकफलाः

Question 7

(i) विदिशाराज्यस्य राजा अयम् __________।

(a) इन्द्रायुधः

(b) तारापीडः

(c) हारीतः

(d) शूद्रकः

(ii) विजितामरलोकद्युतिः एषा नगरी आसीत् ।

(a) विदिशा

(b) अवन्ती

(c) कपिला

(d) उज्जयिनी

(iii) 'अपुत्राणां न सन्ति लोकाः सुभाः'एतद् वाक्यम् अस्मिन् ग्रन्थे अस्ति ।

(a) रामायणे

(b) रघुवंशे

(c) कादम्बर्याम्

(d) महाभारते

(iv) प्रायः ईदृश्यः स्वप्नाः अवितथफलाः भवन्ति ।

(a) अहनिदृष्टाः

(b) निशावसानदृष्टाः

(c) सन्ध्याकालेदृष्टाः

(d) निशाप्रथमयामेदृष्टाः

(v) वैशम्पायनः, चन्द्रापीडस्य ईदृशं मित्रम् आसीत् ।

(a) द्वितीयम् इव

(b) सर्वविस्रम्बस्थानं द्वितीयं हृदयम् इव

(c) स्वस्य अनुजः इव

(d) सर्वदा भाविनी पत्नी इव

(vi) अश्वः _____________ तारापीडाय प्रहितः ।

(a) पारसीकाधिपतिना

(b) यवनाधिपतिना

(c) वङ्गाधिपतिना

(d) आखण्डलेन

(vii) कैलासनामा कञ्चुकी ____________चन्द्रापीडसमीपम् आनयति ।

(a) पत्रलेखाम्

(b) विलासवतीम्

(c) कादम्बरीम्

(d) महाश्वेताम्

Question 8

(i) दिलीपस्य पत्नी सुदक्षिणा ________ आसीत् ।

(a) कान्यकुब्जवंशजा

(b) मगधवंशजा

(c) गान्धारवंशजा

(d) अङ्गवंशजा

(ii) पुत्रकाम्यया तौ दम्पती __________ ययौ ।

(a) विश्वामित्राश्रमम्

(b) मुनेराश्रमम्

(c) भरद्वाजाश्रमम्

(d) वसिष्ठाश्रमम्

(iii) व्रजतोः सुदक्षिणा-दिलीपयोः शोभा ___________ इव अवर्तत ।

(a) रोहिणी-चन्द्रयोः

(b) सन्ध्या-सूर्ययोः

(c) चित्रा-चन्द्रमसोः

(d) शची-सहस्राक्षयोः

(iv) कालिदासः,- '____________ अपि रघूणाम् अन्वयं वक्ष्ये' इति कथयति ।

(a) मम वाग्वैभवः

(b) वाणीप्रसारः स्वल्पः

(c) पाण्डित्यम् अधिकम्

(d) ज्ञानसम्पत् बहु

(v) 'दारपरिग्रहणम्' ___________ भवति ।

(a) त्यागाय

(b) यशसे

(c) प्रजायै

(d) सत्याय

(vi) पूर्वसूरिभिः कृतवाग्द्वारे मम गतिः मणौ __________ इव अस्ति । इति कालिदासः कथयति ।

(a) सूत्रस्य

(b) मार्गस्य

(c) दीपस्य

(d) सुवर्णस्य

(vii) दिलीपस्य प्रजाः __________वर्त्मनः परं न व्यतीयुः ।

(a) अभ्यस्तात् आचारपद्धतेः

(b) राजमार्गस्य

(c) रथवीथ्याः

(d) राजगमनस्य

Question 9

(i) 'आत्मकृतानां दोषाणां नियतम् अनुभवितव्यं फलम् आत्मनैव' इति ______________ चिन्तयति ।

(a) वैशम्पायनः

(b) हारीतः

(c) महाश्वेता

(d) चन्द्रापीडः

(ii) 'धैर्यधनाः हि साधवः' इति __________कथयति ।

(a) वैशम्पायनः

(b) श्वेतकेतु

(c) हंसः

(d) कपिञ्जलः

(iii) 'दिष्ट्या अयम् अनङ्गः मामिव तमपि अनुबध्नाति' इत्यत्र अनङ्गः _____ बध्नाति ।

(a) कपिञ्जलम्

(b) चन्द्रापीडम्

(c) पुण्डरीकम्

(d) गन्धर्वम्

(iv) 'आनयामि ते हृदयदयितम्' इति _________ भणति ।

(a) गौरी

(b) तरलिका

(c) महाश्वेता

(d) भर्तृदारिका

(v) अविद्वज्जनाचरितः _________ मार्गः ।

(a) अनुमरणम्

(b) तपश्चरणम्

(c) दुःखनियन्त्रणम्

(d) पश्चात्ताप-प्रकटनम्

(vi) कादम्बरी __________ पुत्री ।

(a) गौरी-हंसयोः

(b) तरलिकायाः

(c) मदिरा-चित्ररथयोः

(d) कुलूतराजस्य

(vii) कादम्बर्याः वीणावाहकः _________।

(a) चित्ररथः

(b) केयूरकः

(c) गन्धवहः

(d) बलाहकः